

guius, nigriusq;: cuiuscaulis duum cubitorum altitudinem excedit. Illita folia tumores omnes discutunt, cruenta vulnera glutinant, sanguinis profluvia sistunt: ignem sacrum, phagedænas, putrescentia ulcera, & quæ serpunt, sanant. Sylvestre glastum sativo simile est. Folia fert majora, lactucaceis proxima: caules tenuiores, multifidos, quadantenus rubentes: in quorum cacumine folliculi multi dependent, quandam linguarum effigiem referentes: in quibus semen flore tenui, luteo. Eadem, quæ & supra dicta, præstat: potu, & illiru lienosis auxiliatur.

Isatidis. **I**satis sativa, quam in Hetruria vulgò Guado appellamus, tingendis lanis, fullonibus & insectoribus maximè expetitur, quod lanarum insectus quibus cum admiscetur, firmet, & nunquam deperdi patiatur. Huiusce maximus habetur proventus in Umbria circa Noceram, ubi oppidum est Guadam: idè appellatum, quod ibi Isatis frequentissima seratur. Syl-
vestris nascitur in campestribus, incultis locis, & in pascuis. Glastum sylvestre, Plinio inter sylvestres lactucas recensetur libro 20. c. 7. quippe quod illi non sit absimile. Fit ex Isatide caruleus ille color pictoribus expetitur, quem Indicum vocant, de quo diffusus lib. 5. suo loco differemus. Meminit utriusq; Isatidis Gal. lib. 6. simpl. med. sic inquit: Isatis sativa, qua utuntur tinctorum, facultas est valenter exiccantis, nondum tamen mordentis: ost enim simul amara, atq; adstringens. At Isatis sylvestris manifeste jam acre quiddam tum gustu, tum actione præfert. Proinde quam sativa valentius desiccans, valentius etiam humida putredinibus obsistit. Planta Græcis ἰσάτις ἁγία, Latinis, Glastum sativum nominatur: Italis, Guado domestico. Quæ verò Græcis ἰσάτις ἁγία, Latinis, Glastum sylvestre, & Italis, Guado salvatico: Germanis, wild Weid: Gallis, Pastel sauvage appellatur. Utrumq; Glastum vocant Mauritanii. Dili, Dileg, Vesme, Chate, Chatis, seu Alchat, Adlen, aut Adblen, & Nil: Germani, Weid: Hispani, Pastel: Galli, Gueda, seu Pastel de Languedoc.

Isatis duplex: sativa, quæ Lactucæ quartum genus Plinio: Sylvestris, Lactucæ tertium genus eidem, cum enim animadvertisset Diosc. Isatidis sylvestris folia lactucacea dixisse, cum Lactucis miscuit. I. Isatis sativa, Trag. Fuch. Dod. gal. & fol. Cord. in Diosc. (cui & Lureum Vitruvii) Ges. hor. Lac. Lon. Lugd. Isatis domestica, Matth. Cast. Glastum sativum, Lob. Cam. Glastum, Cæsalp. II. Isatis sylvestris, Trag. Matth. Fuch. Dod. gal. & fol. Lac. Lon. Ges. hor. Cast. Tab. Lugd. Isatis agrestis, Cord. in Diosc. Glastum five Isatis sylvestris, Lob. Cam. Habetur & Isatis Indica, Anil & Nil Garzia (ubi Clusius in notis addit cum Isatide convenire) à Costa, Cam. qui ex hoc Indicum in Ægypto fieri scribit.

Τηλέφιον.

TELEPHIUM.

CAP. CLXXXI.

† Meum
ἐν τῇ ἀντί-
στασι, ἰσχυρὸν
καὶ ἀντι-
στασι, ἰσχυρὸν
καὶ ἀντι-
στασι.

Telephium herba portulacæ similis, & caule, & foliis: alas binas in singulis foliorum geniculis annectit: ramuli à radice + seni, septenive prodeunt, foliis referti cæruleis, crassius, lentis, carnosus: flore luteo, aut candido. Nascitur in cultis, & maximè inter vites tempore verno. Folia senis horis illita albam vitiliginem sanant: sed postea hordeacea farina illini debet. Perunctam ex aceto etiam in sole vitiliginem tollunt: sed ubi inaruerunt, absterguntur.

I. FABARIA.

* II. TELEPHIUM PURPUREUM. *

teo, aut candido. Nascitur in cultis, & maximè inter vites tempore verno. Folia senis horis illita albam vitiliginem sanant: sed postea hordeacea farina illini debet. Perunctam ex aceto etiam in sole vitiliginem tollunt: sed ubi inaruerunt, absterguntur.

Quamquam

Quamquam non desunt rei herbarie periti, qui existiment, Telephium eam esse stirpem, quam quidam Fabariam, alii Telephii
 Fabam pinguem seu crassam, quidam verò Fabam inversam appellant, cum tamen nulla reperiatur qualitate pra- confider.
 dita, quae absterforia, sicut anteq, facultatis particeps dici possit, ut Galenus Telephium esse testatur, foliaq, proferat portu-
 laca longè majora, eorum sanè sententia plane ad stipulari non ausim: tametsi ea compluribus notis Telephium referre vi-
 deatur. Telephii vires memoria prodidit Galenus libr. 8. simplicium medicamentorum, ut ita scribit: Telephium exicca-
 di, & detergendi facultate est, non tamen insigniter calida: verum in hoc forsitan quispiam ipsum pruni esse ordinis censeat. Telephii
 Desecat tamen secundo ordine intenso, aut certè principio tertii: proinde ad putrida ulcera convenit, & leucas & alphas vires ex
 cum aceto sanat: hactenus Galenus. Caterum illas quidem Telephii qualitates haud reperies in Fabaria nostrate, etsi hac Galeo.
 (ut paulò antè diximus,) notis pluribus proximè Telephii historiam accedat, ut ejus pictura, quam hic damus, aperte satis
 10 demonstrat. At si facultates tantum obstant, quò minus ea planta Telephium esse, & dici mereatur, in hoc illa ratio non pa-
 rum ponderis habitura est, qua superius ostendimus, verum Chelidonium minus herbam illam esse, quam in ejus mentione
 depictam exhibuimus. Nam si Arum, teste Galeno, iis caret facultatibus in Italia, quibus in Gracia pradiatum est, nil mirum
 videri debet, quòd & alia planta cum solo vires mutaverint suas, ut illi plantæ, & huic Fabaria dictæ facillè evenisse su-
 20 spiciendum est. Velim tamen in his, ut in aliis quoq, dubiis plantis, suum cuiq, esse judicium. Herba, quæ in Gracia, Te-
 lephium item Latine dicitur. Italis, Fava grassa: Gallis, Reprise, Foubarbe des vignes: Germanis, Wundtraut.

Telephium hoc censetur (quod tamen minimè est, deficientibus foliorum alis, sed Scorpioides Mat-
 thioli, Telephium Dioscoridis est) vulgò Fabaria, à foliorum cum faba similitudine: dicitur Scrophula-
 ria media, Brunf. Fabaria, Matth. Lugd. Telephium sive fabaria, Matth. in iconibus, Cast. Telephium al-
 20 bum, Fuch. Acetabulum adulterum album, Fuch. in icon. Acetabulum adulterum, Cord. in Diosc. Cras-
 fula major, Dod. gal. Cæsal. (qui Coryledon alterum Dioscoridis censer) Thal. Anacamperos, Gef. hor.
 Faba inversa, Gef. hort. Lob. icon. Telephium, Gef. hort. Lob. obs. Taber. Cam. II. Addidimus & Tele-
 phium purpureum, quod parum à primo discrepat, cauliculis tenerioribus, magisque rubentibus, foliis
 magis crenatis, floribus purpureis, radice minore: quæ frequens est ad Rheni littora hic Basileæ. Dicitur
 Scrophularia seu Portulaca major, Trag. Telephium purpurascens, Fuch. Lugd. qui duas habet fi-
 guras. Telephium purpureum, Tab. Cam. Acetabulum alterum purpureum, Fuch.
 icon. Fabaria, Lonic. Crassula montana, Cæsalp. Telephium vel
 Crassula purpureo flore Camerario ad
 Matthiolum.

30

LIBRI SECUNDI FINIS.

Rr 4

PETRI